

معلملر برلكى عمومى مركزى
نشر ياتىدىن

ملى تربيه

معلملر برلكىنىڭ ۱۹۲۶ عومى قونفرەسندە او قونتمق
اوزرە حاضر لائىم شدر .

على حيد

دارالئىشۇنۇم دىرئىسلىرىنىڭ

معارف و كائىن تەلىم نۇزىرە دائىرە مامانلىرىدىن

استانبول — مىلى مطبعە

۱۹۲۶

برنجی فصل

ملی تربیہ نادر؟

ملی تربیہ دہینجہ نہ آ کلاپورز؟ بو سوالہ جواب ویرہ بیلیمک ایچین، ملی تربیہ نک مختلف غایہ لرینی روحیات نقطہ نظرندن قیصاجہ ایضاح ایتمکہ لزوم واردر .

ملی تربیہ نک باشلیجہ اوچ مهم غایہ سی واردر :

۱ — فکری غایہ .

۲ — حسی غایہ .

۳ — ارادی غایہ .

فکری غایہ نک ایضاحی : بر انسانک بر شیئی سهوه بیلیمه سی ایچین اولا اوننی طانیاسی لازمدر . مجهوله محبت اولماز . بر کیمسه ، مجهول و مہمی خیالا سهوسه بیلہ ، او کیمسه ، نہ ایشلہ دیکنی ونہ دویدوغنی لایقیلہ آ کلاپاماز. تورک کنجکلکنک ، تورکلکی سهوه بیلیمه سی و بونک اوغرونده چایشا بیلیمه سی ایچین ابتدا ملی بئلکننی طانیاسی ، کندنی شعورینه مالک اولماسی لازمدر . تورک چوقولرینه ملی تربیہ ویرہ بیلیمک ایچین اونلرک فکیرلرینی بسلا مہلی ، اونلرہ تورک بویوکلرینی ، تورک ملتیک ماضیسنی ومدنیتی ، تورک وطنیک شیمدیکی طور اقلرینی اورمانلرینی ، دہ کیزلرینی ، کوللرینی ، چاپیرلرینی ، باییرلرینی والحاصل

تورك وطنك اشكال و عوارضى او كره تهملى و عىنى زمانده توركلرك
اصيل ، نجيب و هر خصوصجه سه و يلكه لايق بر ملت اولدينى فكرلر
تلقين اتمه ليدر .

صى غايه نك ايضامى : ملت و وطن حقنده يكي نسله و يريله ن
معلومات قورو قالير ، قلبه مؤثر اولماز ، كنجلك روحنده حسلر
و هيچانلر آله ولديرمه زسه ، بوندن بر فائده حاصل اولماز . فكرلرله
حسلك اشتراكى انسانك حياتنه حقيقى قيمتى و يرير . عىنى زمانده عالم ،
فقط حسدن محروم اولان بر ذات ، تام آدام صايلماز . حس و هيچانلرى
فضله اولان بر ذاتده حسلرئى حقيقى و منطقى فكرلرله استناد
ايتديرمه زسه ، كندنى تصادق روزكارلرك جرياننه قاپديرمش بر كمى به
بكنزه . كنجلره مى تربيه نك و يريله سنده فكرلر قادر ، حسلكده
نظر اعتباره آلتهاى لازمدر .

ارادى غايه نك ايضامى : قورو معلومات ، انسان ايچين قيمتدار
اولمادىنى كىبى ، صامان آله وى كىبى بردن پارلايوب سونهن ، فعل
و حركتلرئى مديرى اولامايان سطحى و موقت حسلكده فائده مى
يوقدر . انسانك افعالندن مهم بر قسمك سائق حسلردر . حب نفس ،
فردى حركتلرئى ايچين فائده لى اولدينى كىبى ، ملت سه و كىبى ده اجتماعى
فعاليتلرئى ايچين نافع اولور . توركلركى يوكسه لئك ايچين كنجلره فعل
واراده به مؤثر اولاييله جك صاغلام فكرلر و قوتلى حسلر و يرمك لازمدر .
على العموم تربيه نك و بالخاصه مى تربيه نك الك يوكسك هدفى ، تربيه
ايديله ن فردلرده « متبع بر سيم » حصوله كتير مكددر . سجييه صاحبي
بر شخصيت ، بوتون فعل و حركتلرئى كائناات حقنده ايدىنديكى ايمان

و قناعتلره، مدت حیاتجه تغیر ایتمه یهن اخلاقی واجتماعی دستورلره و فیک ایدر . سجیه سی حال تکونده بولونان آداملرک بعض قناعتلری اکتساب اولونان یکی معلوماته کوره قسماً تحول ایده بیلیر . فقط هر حالده مزاجک تلونی ، قرارسزلق ، ثباتسزلق ، دالقاووقلق ، اداره مصاحت متین سجیه نک ضدیدر .

بو قیصا ایضاحادن صوکراملی تربیه نک غایه سنی شو یله خلاصه ایده بیلیرز :

« ملی تربیه آلان بر تورک کنجی ، یالکیز شخصی منفعتلرینی کوزه تن بر فردا و ملامالی . ذاتی منفعتلرینی اجتماعی منفعتلرک ایچنده کورمه لیدر . منسوب اولدینی جمعیه قارشى محبت و فدا کارلق حسلری بسله مهلی . هر زمان ، هر یرده و هر تورلو شرائط آلتنده تورک وطن و ملتک ترقیبی و یوکسه له سی ایچین دأمدوشونه ن ، دو یان و ایشله یهن صمیمی بر وطنداش اولمالیدر . »

ایکنجی فصل

تاریخچه بر نظر

ملی تربیه مفهومی که دها ای آ کلاشیلا بیلمه سی ایچین تربیه تاریخمزه بر نظر عطف ایده رک مختلف دورلرده حاکم اولان تربیه غایه لرینی و تدریس اصول لرینی تدقیق ایله یلم . بو نقطه نظر دن تربیه تاریخمزه ایش متبارز دور تفریق ایده بیلیرز :

۱ — مدرسه دوری

۲ — تنظیمات دوری

۳ — ایکنجی حمیدک استبداد دوری

۴ — مشروطیت دوری

۵ — جمهوریت دوری

شیمدی بونلری قیصاحه کوزدن که چیره لم .

I — مدرسه دوری .

دینی تربیه غایه سی .

اسکی عثمانلی دولتی ، تشریعه ته اوقراسی و اداره ده ده سپوتیزم اساسلرینه مستند اولاراق قورولمشدی . بوتون قوتلری شخصلرنده جمع ایدن مستبد سولطانلر ، تدبیر و اداره ده چوق دفعه دینی

اساسلردن الهام آلیورلر و بعضاًده بوسبوتون کندى کيفلرینه کوره حرکت ایدیورلردی. بو دوردده آچیلان تحصیل مؤسسهلر ندهده دینی تربیه غایه سنک حصولنه چالیشیلیوردی. مدرسه ، عثمانلی سلطنتک تأسسندن بدأ ایله آلتی عصر مدتله رقیبسز اولارق یاشامش وبوخلقک تربیه سنه حاکم اولمش یکانه بر عرفان مؤسسه سیدر. بوندن یوز سنه اولنه کئنجیه قادار ، اندرون مکتبیه اوجنچی سلیمک آچدینی مهندسخانه هایون دن باشقا دنیوی غایله ر تعقیب ایدن عرفان اوجاقلری موجود ده کیلدی . علم تحصیل ایتمک ایسته یه نلر ایچین یالکیز بر طریق واردی : اوده مدرسه ایدی . نه عصری ونده ملی اولمایان مدرسه تربیه سنک میز وصفلری شونلردن عبارتدر :

۱ — مدرسه لرده تدریس و تربیه نیک غایه سی اهروردر . بوراده تحصیل کورن و « طلبه علوم » نامی آلان اولدجه قالابلیق بر صنف ، دنیا حیاته ده کیل ، آخرت حیاته حاضر لانیلردی. (*) صوقتالرك کندیلرینه مخصوص بر طرز تفکر و تحسسلری واردی . بونلر ، جهانده کی اشیا یی و طبیعی حادثه لری هپ دین کوزلکی آرقاسندن کورورلر ، بشری و طبیعی وقعهلری ، کائنات، حقه ده ایدیندکلری بو دینی تلقیه کوره ایضاحه اوغراشیرلردی . مدرسه منسوبلری ، دین ایله دنیا ایشلرینی بر بندن آیراجق واسلامنی یالکیز اخروی اعتقادله انحصار ایتدیره جک یرده انسانلرك اوطورما ، قالقما ، یاتما ، اویوما ، یورومه ، که یینمه ، اوله نمه ، بوشانما ، میراث و نفقه کیی صرف دنیا حیاته تعلق ایدن ایشلرینه ده تشمیل و تطبیق ایتشلردی .

۲ — مدرسه لرك تدریس لسانی ملی ده کیلدری . عیجه ایدی .

(*) اسکی اندرون مکتبی بر استثنا قییلندن ایدی .

ناصیل که ، آوروپانک ایلك عرفان مؤسسسه لرنده ده لاتینجه حاکم ایدی .
او زمانلر ، معناسی بیلیمه دن ایدیلهن دعالر ، جاهل خلق کتله لری
اوزرنده داها قدسی بر تاثیر یاپوردی .

بوتوره مدرس کتابلری ، بودینی مؤسسسه نك تربیه غایه سنه کوره
ترتیب ایدیلشدر . کتابلر ، عمومیتله مغلقدر . طلبه نك نه یاشنه ونه ده
فکر سویه سنه موافق ده کیلدر . معلم ، اوقوتاجنی درسك موضوعنی
اکثریا ازر بیلیمه زدی . بیلیمه ده مدرسهلر ده آچیق کتابدن درس
اوقوتق عادتدی . سربست تقریر صولی یوقدی .

۳ — مدرس مرسانده معنادره زیاده لفظلره ، قور و سوزلره
اعتبار اولونوردی . صوقتالر ، ای آ کلاتیلمايان و یا هیچ آ کلاشیلمايان
نیجه صحیفه لری ، کتابلری کو کورینه ازرله مکله تحصیل سنه لرنی هبا
ایدیورلردی . نه اوقوندینی و نیچین اوقوندینی ، اوزون مدت طلبه یه
مجهول قالمده ایدی .

۴ — « طلبه علوم » ده نیلهن صنفك اعاشه و اباته سنه مخصوص
اولوق اوزره ، جاهلر و مزارلقلر آراسنده آیریجه بنالر موجود اولقله
برابر ، بونلر ایچین مخصوصی بر « درسخانه » بوقدی . درسلر ، عمومیتله
جامعلر ده ویریلردی . نمازدن سوکرا ، طلبه ، قابا بر شیلته اوستنده
اوطوران مدرسك اطرافنا خالقا اولور و آچیق کتابدن تقریر اولونان
درسی کله کله ، سطر سطر تعقیب ایده لرلردی . بر درسخانه اولمايان معبد
دروننده بالطبع صیرا ، ماصا کیی مکتب لوازی بولونمازدی .

۵ — مدرس اصول مدرسنده طلبه بر ابداع و ایجاد قابلیتی
بر بلمزدی . تحصیل یوکنک بویوک بر قسمی حافظه یه بوکله نیر ؛ طلبه نك

خجیه و محاکمه قابلیتیری ایشله تیلمه زدی . تحصیلدن سوکرا مدرس پایه سنی آلان و کندینه کووه نهن ذکیجه شخصیتلرک وجوده کتیر دکلری اثرلر دخی هپ اسقولاستیک ماهیتمه شیلردی . چونکه مدرس و طلبه اسکی تدریس عنعنه سنه قوتلی باغلی بولونویور و بوندن آیریلغه بر تورلو جسارت ایده مبورلردی .

مدرسه لرده صیراسیله اوقونا جق کتابلر تمامیله معیندی . بوتربیی ده کیشدریرمک ، عینی فاعده لری و فکرلری باشقا طرز لرده اوکره تمه یی دوشونمک کیسه نك حدی ده کیلیدی . اوصورتلکه ، مدرسه ، مهادیآ حافظه یه یوکلنه رک ، محاکمه یی اهل ایده ایده ، برونندن اوته سنی کور- مکنن عاجز ، جهانک احوالندن بی خبر قوتلی بر متعصب گروهی یه تیشدریرمکده دوام ایتمشدر . مع التأسف بو طرز تربیه ، عثمانلی دولتک قورولوشندن سوکرا ، آلتی عصر تورک ملتک مفدراتنه حاکم ارمشدر . بونک ایچینه قادر تأسف ایتسه کیری واردر . هیچ اولمازسه ایکنجی محمد ویا ایکنجی سلیمان دورنده دینی مؤسسهرک یانی باشنده ، دنیا تربیه سی ویره ن مکتبلرده آچیلمش اولسا ایدی ، اسکی عثمانلی تاریخنک جریان ی بوسبوتون باشقا بر استقامت آلمش اولوردی .

۶ — مدرس دررنه عموم ملت افرادنک ابتدائی تحصیل ایله مکلف طرفولطاسی درسونلر مشری . واقعا مدرسه لرک یانی باشنده واکثر یا جامع و مزارلقلره ملاصق اولارق «صبیانه مکتبی» ویا «محمد مکتبی» ده نیله ن برطاقم مؤسسهرلر پیدا اولمشدی . فقط بوایلک تحصیل مکتبلر نده ده ملی تربیه دن اثر یوقدی . محله مکتبلری ده ، چوجوقلری حیاته ده کیل ، مدرسه یه و آخرته حاضر لاق غایه سنی کودویورلردی . بوراده اوقوتولان

درس لر ، عربجه بر الفبا ايله قرآن و چوجوقلرک آ کلامقندن عاجز قالدقلری سوزده تورکجه بر علم حالدن عبارتدی .

صوک زمانلرده مدرسه لره « دارالخلافه مدرسه سی » کبی توخاف بر اسم طاقاراق ، بونلری مکتبلره بکزه تمک ایسته دیلر . فقط اعصار دیده روح یینه عینی قالدی . مدرسه دن دور اولونان دارالخلافه طلبه سی ، اساساً از برجیلکه آلیش دیغندن و باشلریخی صیقان چنبرک اسیری اولدیغندن فن و انسانیات درس لری قارشیسنده آلیقلاشدیلر . نهایت ، حیاتی عصری اساسلره استاد ایتدیرمک عزم قویسنده بولونان جمهوریت ، داها تنظیمات دورنده قالدیریلما سی ایجاب ایدهن مدرسه لری بوسبوتون الفا ایتدی . وطنداش لر آراسنده متمادیاً مدنیت دوشمانی و تفرقه جی برعنصریه تیشدیره ن بوفابریقالری قاپاتدی .

II — تنظیمات دوری

سیه غایسی : عثمانلیلو

بالخاصه اوچونجی سلیمدن صوکر باشلایان سیاسی ، اداری و مالی مشکلر ، بر آز آجیق کوز اولان دولت آداملریخی ، مملکتک تجدد و ترقیسی اسبابی آراشدیرمغه سوق ایتدی . ایکنجی محمود ، آرتق غیر قابل تحمل برحاله کلن یکیکچری اوجاغنی سوندوردی . هم عسکری احتیاجلره تقابل ایتک ، هم ده دنیوی تدریساته بر اساس تشکیل ایتک اوزره « مرییه » و « طبیه » مکتبلرینی آچدی . مجیدزماننده ، تورکلرک بو یوک دولت ادای رشید باشانک همتیله تنظیمات اعلان اولوندی . معلوم اولدینی اوزره ، تنظیمات ، دولت ما کیناسنی دینک اسارتندن قورتاروب

دنیا لاشد یرمق ایسته یوردی . بوده ، آوروپاده وقوعه کلن انقلاب لک شر قده کی سر پینتیلرینک و غرب ایله دها صیق اولارق وقوعه کلن تماس لک نتیجه سی ایدی . فقط او ائنده دوانک باشنده بولونان آداملر آراسنده حقیق تنظیمات فکر لرینی و غایه لرینی قاورامش کیمسه لک مقدری آز ایدی . بر چونجی بونی ، آوروپایه قارش یاپیلما سی لازم کلن بر کوستریش ، دها دوغروس ی فنا بر ضرورت کبی تلقی ایدیور لردی . یوندن دولایی تنظیماتجیلر ، جذری واساسلی بر انقلاب یامغه جسارت ایده مه دیلر . اساس اعتبار یله ظواهری قورتارمق ایسته دیلر . شریعت محکمهلری اسکسی کبی باقی قالمقه برابر ، بونلرک یانی باشنده نظام محکمهلری احداث ایدیلدی . تنظیماتجیلر ، تدریس و تحصیل خصوصنده بر دنبره ماضی ایله علاقه بی کسمک و مدرسه لری قاتمق جسارتی کوسترمه مه دیلر . مدرسه لری اهل ایله برابر اونلرک یانی باشنده دنیا مکتبلری آچمه باشلا دیلر . تنظیمات مکتبلرینک میز و صنف لری شویله خلاصه ایدیله بیلر :

۱ - وطن اولاد لرینه دنیوی بر تحصیل و یرمک غایه سیله آچیلان بر شمیر لک تعلیم هیئت لری ، اکثریته مدرسه منتسبلرندن انتخاب ایدیلد . یکنندن مدرسه نلک تدریس اصولی ، مکتبلر ده عمادی ایدوب کیم یوردی . رشدیهلرک دخی اک اهمیتلی درس لری ، یینه مدرسه اصولیله تدریس ایدیلن علوم دینه ، عربی و فارسی دن عبارت ایدی .

۲ - دنیوی احتیاج لره تقابل ایتمک و یکی تأسیس ایدیلن دولت مأمور لقرینه آدام یه تیشد یرمک اوزره رشدیهلرک پروغاملرینه تور کجه ، حساب ، هندسه ، تاریخ و جوغرافیا مبادیسی کبی یکی درس لری

علاوه اولوندى. معافيه بونلرده شأنتندن زياده خياله استنادومحا كمدن زياده حافظه يه خطاب ايديوردى .

۳ -- مکتبلك تدریس لساننده بويوك برانقلاب اولدى. رشديه لره تعین اولونان مدرسه خوجالری سایه سنده عربجه مهم بر موقع اشغال ایتمکله برابر ، ملی لسانه تدریس اساسی انخاز اولوندى. جودت وفوآد پاشالار اوزمانه قادر موجودیتندن خبردار اولونمايان تورکجه نك قواعدینی یازدیله . هر نه قادر بوقواعد کتابی ، عربجه امثالاً یازیلش ایسه ده ملی حرث ایچین بر مقدمه اولدیغندن بزجه بويوك بر اهمیتی حائر در . ۱۸۵۲ سنه سنده قیصریه لی طیب قائم مقامی محمد رشدی بك اسمنده بر ذات ، جودت وفوآد پاشالرك اثرندن ملهم اولارق « نخبه الاطفال » عنوانید تورکجه بر الفبا کتابی تألیف ائدی و عصر لردنبرى تورک دیارنده حاکم اولان عربجه الفبا هزنی بالطلا مق جساتتی کوسته ردی . زمانمزه کوره اسکیمش اولان ، فقط اوزمانه کوره بك چوق یکیلک لری احتوا ایدهن بو الفبا رساله سی تعمیم ایده مه دی ایسه ده متعاقب سنه لرده بر چوق تورکجه مکتب کتابلرینك ظهورینه وسیله اولدی . جودت پاشانك ساده بر اسلوبله یازدیغی « قصص انبیا » سی محمد صادق رفعت پاشانك « رساله ا- الاق » ی ، ایلك په داغوغمز سلیم ثابت افندی نك الفبا ، قواعد تورکیه ، حساب ، تاریخ وجوغرافیا کتابلری ، یکی آچیلان مکتبلرده اوزون مدت تدریس ایدیله .

۴ — تنظیمات دررنده ، تدریس محلی ، جاه معرره مکتبه نقل اولوندى . کرچوك چوجوقلرك او قوماسی ایچین آیریجه بنالر تخصیص ایدیله . یعنی مکتبلر ، ممکن مرتبه مزارقلردن اوزاقلاشدیریله . بوضورته

درسخانه‌لره کورسو، صیرالر، سیاه تاختا (یعنی قارا اوستنه آف یازی که، بعض کیمسه‌لرجه قیامت علامتی اولارق تلقی ایدیشدی) خاریطا و مجسم کوره کچی درس لوازمی کیردی. عصرلردن بری قورو طوپراق، حاصیر، شیلته ویا میندهر اوستنده اوطورمغه، آلیشمش اولان برقومک یکی نسلی صیرالرده اوطورمغه، ماصا اوستنده یازمغه و اوقومغه آلیشدریمق اوزمانه کوره اچیجه مهم بر انقلاب صاییلیر.

۵ — تنظیمات مکتبلمنه ملیت هریایی اویانامادی. چونکه مکتبلرده اسلامی اولان مدرسه‌نک تاثیر هنوز قوتله محسوس اولمقله برابر تنظیماتجیلرک تعقیب ایتدکلری عثمانلیق سیاستی ملی حرثک اویاناماسنه مانع اولویوردی. برطرفده اسکی قوت و حاکیتلرینی ادامه ایتک ایسته‌به‌ن مدرسه خوجالری بولونویور؛ دیگر طرفده ایسه ایپه‌راطورلق سیاستنه طرفدار اولان و ایپه‌راطورلق داخلده‌کی غیر مسلم عنصرلری ممنون ایتکه چالیشان تنظیماتجیلر بولونویوردی. هرایکیسی ده مختلف نقطه نظرلردن ملی تورک حرثک علمهداری ایدیلر. تنظیماتجیلر؛ ابتدائی، رشدی واعدادی تحصیلرینی تنظیم ایتهدن بر دارالفنون آچمه و برآقاده‌می تأسیسنه بیله تشبث ایتدیلر. بالطبع بوتشبتلر افلاس ایله نتیجه‌لندی. فقط اودورده یاپیلان و بر ملتک‌ک یوکسه‌ک حرثی تأسیسه مأور اولان دارالفنون بناسنک اسلوبنده‌بیله، یونان معماریسنک تقلیدی بر محذور تشکیل ایتیه‌بور و بومعمارلق طرزینه قارشئ هیچ بر طرفدن بر اعتراض صداسی یوکسه‌لمه‌یوردی.

۶ — تنظیماتجیلر، بونکه برابر، بعضی خیرلی تشبثلرده‌ده بولونیدیلر. یکی آچدقلری رشیده‌لرک مدرسه محصولاتیله اداره ایدیله‌میه‌جکئی ادراک ایتدکلرندن ۱۸۴۸ سنه‌سنده استانبولده بر دارالمعلمین وصولکرا

۱۸۷۱ سنه سننده بر دارالمعلمت آجدیلر . ابتداءه بو ایکی مکتبک
درسلری هر نه قادی دین و عربجه درسلیله محمول ایدیسده بو تشبث
ملی حرث ایچین اینی باشلانغیج اولدی . تورک دیلیله درس اوقوتمه
مقتدر برچوق ارکک وقادین معلملر یه تیشدی . بالاخره بو مکتبک
پروراملری تدریجاً اصلاح اولوندی .

III — ایکنجی حمیدک استبداد دوری .

سرب غایبسی : بینه عثمانلیلر و مسلمانلر .

مدحت پاشانک همتیله تورکیه ده ایلك دفعه مشروطیت اعلان
اولوندی . فقط بو اوایل قاریشق بر دور ایدی که ، داها ایلك زمانلرند
یکی دوغان مشروطیت ده کورولتویه کیتدی . مدحت پاشا طائفه نفی
اولوندی . اوندن سوکرا ، ایکنجی حمیدک استبداد سیاست و اداره سی
باشلادی . بو دورده هر کس ائندن کدیکی قادی ، پادشاهه یارانمق ،
رتبه ونشان آلمق ایسته یوردی . بونک ایچون هر طرفه کی والیر ،
متصرفلر ، معارف مدیرلری ، قائم مقاملر بر اثر کوسته رمک ایچون
چالیشیورلردی . بو وسیله ایله برچوق ولایت ولوا مرکز لرند
آیریجه مکتب بنالری انشا ایدیلدی ، پارلاق رسم کشادرل یاپیلدی . پادشاهه
دطالر ایدیلدی . ۱۸۸۴ سنه سنندن سوکرا تورکیه ده بر چوق ولایت
ولوا اعدادیلری آچیلدی . تنظیما تحیلر زماننده تأسیس ایدیلن و معارف
نظارتی مرکزندن اداره اولونان ارکک و قیز رشده یلرینک عددی
تکثیر ایدیلدی . زهدی پاشا زماننده بو مکتبک ایچین پروراملر
و تعلیماتلر ارضار اولونری . فقط حمید دورنده کی مکتبک دورده

پهوهو قلمه ملي تربيہ و پرپرمدی . چونسکه ايکنجی حميدك استبداد ادارهسی زمانندهه حالا عثمانليق سياستك تعقينه اوغراشيليبور وملي حسلر بوسياسته مفاير عد اولونوبوردی . عبدالحميدك صادق بندهلری ملي حسلری اويوشدورمق و کنجلرک ذهننه ترقی وتمدن فکرلرنی صوقامق ايچين االدن کلهن هر برشيئي يامقدن کرى قلنايورلردی . برکره بوتون مطبوعات صيقي بر سانسوره تابعدی . صوکر ا مکتبلرده تورک تاريخی يا هيچ اوقوتولمايور وياخود پک سقط وياکايش بر شکلده تدريس ايديلييبوردی . اوزمانکی مکتبلرک تربيه وتدريس غايهسی خليفه يه سولطانه صادق بندهلر يه تيشدبرمکدن عبارتدی .

۱۹۰۰ سنه سنده يکيدن تاسيس ايديله ن دارالفنون محيطندهه ملي حرث هواسندن براثر کورولمهوردی . حميدك بوتضيق سياستی بعض محيطلرده منفي نتيجهلر ویردی . بو ائنده ملتنگ مقدراتی دوشونه ن حقيقي تورک مليتورولری يه تيشمکه باشلادی .

IV - مشروطيت دوری .

تربيہ غايهسی : يه عثمانليق سياستی .

نورکلک سياستنگ باشو نغيپری .

۲۳ تموز ۱۹۰۸ تاريخنده اعلان اولونان ايکنجی مشروطيت مکتبلر اوزريندهه تاثيرینی ياپدی . تنظيماتچيلر ، ايمپراطورلق داخلندهه کی مختلف عنصرلرک ايلک تحصيلنگ تاسيس واداره سنی مذکور عنصرلرک منسوب اولدقلری جماعتلره ترك ايتمشلر ويا لکز بلا تفریق بوتون تبعه افرادينه تشميل ايتمک ايسته دکلری اورتا و يوکسهک تحصيلی ،

ألدرینه آلمق ایسته مشلردی . بو مقصدله داها ۱۸۶۹ تاریخنده « غلاط سارای سلطانینی » تأسیس ایتشلردی . بزده ترتیب اولونان ایلك معارف نظامنامه سنه کوره بونک امثالی دیگر ولایت مرکز لرندهده تأسیس ایديله جکدی . بوکا اولای ۱۸۷۶ - ۱۸۷۷ روس حربی مانع اولدی . صوکراده آرایه ایکنجی حمیدک استبداد سیاستی کیردی . سلطانیلر بره اعداری اولدی . ایکنجی مشروطیتک اعلانندن صوکرادا عثمانلیق سیاستی تکرار شدتله رواج بولدیفغندن امره افندینک نظارتی زماننده ابتدا اون ایکی ولایت مرکزنده اعدا بیلر سلطانیه قلب اولومری . بویوک محاربه زماننده تام و ناقص سلطانیلرک عددی اللییه چیقدی . سلطانیلرک پروگرامنه معلومات مدنیه وقوانین درس لری علاوه ایدیلدی . اجنبی لسانی تدریساتنک اهمیتی آرتدی . فرانسزجه نیک یانی باشنده انکلیزجه و آلمانجه یهده بره موقع ویریلدی .

ابتدائی لره کنگجه بورا دهده انقلاب اولدی . ۱۹۱۲ سنه سنندن صوکرادا اسکی اوچ سنه نیک ابتدائی ایله اوچ سنه نیک رشدی برلشدیریلدی . دوره ابتدائییه ، دوره متوسطه و دوره عالییه نامیله اوچه آیریلان و هر بری ایک شمر سنه دن عبارت بولونان ایلك تحصیلک مجبورینی آلتی سنه هیتقار بیلیمو ایتیلدی .

اسکی رشديه پروگرامنده عربی و فارسی مهم بر موقع اشغال ایدیور و اوزمانلر عربی و فارسی ترکیب و قاعده لری حالا تورکجه یه شدتله حاکم بولونویوردی . توحید ایدیلن ابتدائی ورشیدیلرک پروگرامندن بویکی درس برداها عودت ایتمه مک اوزره چیقاریلدی . بوندن تصرف ایدیلن ساعت لک یرینه ، زمانک ایجاب ایتدیردیکی مصاحبات اخلاقیه

ومدنیه ، موسیقی ، ال ایشلری و رسم کچی درس لر قونولدی . ک رک دارالمعلمین و دارالمعلماتدن یه تیشهن و ک رک خارجدن تدارک اولونان ایلك مکتب معلم لری بو درس لری تدریسه حاضر لاندماق لری ایچین معلم لر بدنب ره شاشیردی لر . سلیم سری بک تربیه بدنیه واسماعیل حتی بک ال ایشلری و رسم درس لرینک تدریس اصول لری نی نظری و عملی کوسته رمک صورتیله بویوک خدمت لره بولوندی لر . استانبول دارالمعلمینی و دارالمعلماتی طلبه سنه و یردیکی تحصیل و نشریاتی سایه سنده یکی اصول لری مملکت داخنده تعمیمه غیرت ابتدی .

بوزمانه قادر از برچیلکه آلیش دیریلان و نظر لری یالکیز کتایده کی معلوماته صاپلانان ابتدائی و تالی مکتب طلبه سنک کوز لری آچیلدی . نظر لری برآزده طبیعته ، حقیقته ، شایسته توجیه ایتمک احتیاجنی حس ایتمک باشلادی لر . برچوق مشروطیت مکتبلرنده اولدقجه ای حکمت خانلر و کیمیا خانلر تأسیس ایدیلدی . معلم لر کتایدن او قوتقلری ماده لری ، تجربه لر لره اثبات ایتمک حیوانات و نباتات تدریس نده مشاهد لر یاپدیرمغه باشلادی لر .

ایکنجی مشروطیت دورنده طرابلس غرب محاربه سی ، بالقان محاربه سی و دهاها صوکره جهان حربی باشلادیغندن نه ابتدائی لر ونه دیسه لر چیزیلن استقامتده یورومکه موفق اولامادی لر .

V — جمهوریت دوری .

نور کجیلک سیاستی .

نعمیم معارف سیاستی .

ایشه و هیات ملکتی اصولی .

عمومی حربی متعاقب عقد ایدیلن موندوروس متارکسی ، بوتون وطنده حرب عمومیدن داها صیقینتیلی و بوغوجی برهوا احداث ایتدی . بوئانده تورک استقلالنک یر یوزنده کی وجود وعدم وجودی مسئلهسی موضوع بحث اولویوردی . چوق کیمسه لر یاسه دوشدی لر . بو فنا وضعیتدن قورتولق ایچین متوسط تسویه چاره لری آرامغه باشلادیلر . فقط اوز وطن ، بوتون مالی وعسکری مشکلاته رغماً یأس وامیدسزک اثرلی کوسترمه دی . قافادن و یوره کدن کلن وطن ایمانی وعشقیله چارپیشدی . نهایت ذلیل دوشمانی یرلرد سهردی و دکیزلره دوکدی . بو قادار بویوک برحادثه نک ملتک طرز تربیه سنه و تربیه غایه لری نه ده مؤثر اولاماسی ممکن ده کیلدر . زیرا معلوم اولدینی اوزره ، بر ملتک تربیه غایه سی اوملتک سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی حاللرینک تحوللرینه کوره ده کیشیر . جمهوریت دورنده قدیم مکتب طرزی ، عائله و مکتب تربیه سی اسکی اعتبارینی غائب ایتش بولونویوردی . هر کس اسکی مکتبک از بر جیلکندن ، نظر یانچیلغندن ، حیاته عدم تطابقندن مشتکی بولونویوردی . بو بویوک درده بر چاره بولمق اوزره معارف وکالتی هر سنه « علمی هیئتله » دعوت ایتکه باشلادی . بو ، بر مقدمه در .

ایلیریده طوپلاناچق علمی هیئتلیک مناقشه و قرارلرندن مثبت نتیجه لر
حیقاچنی شهه سزدر .

جمهوریتک تأسسندن سوکرا ، داها تنظیمات زماننده الغاسی
لازم کلن فقط بوکا برتورلوجسارت ایدیله مه یه ن « مدرس لر قایا تیلری »
زیرا جمهوریت اداره سی آ کلادی که ، مدرس لر باقی قالدقجه ، ملتک
ترقیاتنه مانع اولان وتبعه آراسنه متمادیا نفاق صاچان برصوفا کروهی
یه تیشمکده دوام ایده جکدر . بونک اک اساسلی چاره سی ، یکیکچریلرده
اولدینی کیی اوجاغی سوندورمکدن عبارتدی . مدرس لریک الغاسندن
سوکرادریکه ، مکتبلر داها فضله سربست برهوا تنفس ایتمک باشلادیلر .
فقط ییقمق قولای ، یایمق زوردر . مدرس لریک الغاسندن سوکرا ،
مات عصری تحصیل و تربیه احتیاجلرینه تقابل ایده جک مؤسس لری
درحال وجوده کتیرمک لازمدر . ییقیلانک یرینه ، اک موافق صورتده
یکینی اقامه ایتمک مجبوری تی واردر .

ایشته جمهوریت اداره سنک اک فضله دقتله مشغول اولاجنی
مسئله لردن بریسی ده بوندن عبارتدر .

حقیقی بر ده موقراسی ایله اداره اولونان مملکتلرده حکومت ،
خلقه استناد ایدهر . فقط اول امرده بوخلقک منور اولماسی ، جمهوریت
پره نسیلرینی لایقیله آ کلامش و قاورامش بولونماسی لازمدر . بونک
ایچین تورکیه جمهوریتی او یله بر تربیه سیسته می یایمالی او یله بر تحصیل
ما کیناسی قورمالیدرکه ، اولمزده کی اوله بیسی یکرمی منه ظرفنده ، اوله
بسی یاشنده بوقاری فردلر آراسنده ارقوماریازما بیلیم بیره لهیج برکیسه
قاپامسه اولسونه . وبونلرک آلدینی تحصیل تمامیه ملی تربیه غایه لرینه
موافق وعینی زماننده بو محیطه کوره « حیاتی » اولاجقدر .

اوپونجی فصل

ملی تربیه مسئلہ سی غایت شمولی بر بحددر . بونی یالکیز مکتب
تربیه سنہ انحصار ایتدیرمه یه رک داها واسع بر مقیاسده و بر کل حالنده
دوشونمک مجبوریتنده یز . بونقطه نظر دن مسئلہ یی شوقسملره آیرابیلیرز:

- ۱ — عائله ده چوجوقلره ملی تربیه ویرمک .
- ۲ — مکتبده چوجوقلره ملی تربیه ویرمک .
- ۳ — مکتب خارجنده کیلره ملی تربیه ویرمک .

بو مسئله لری ده قیصاجه موضوع بحت ایده لم :

I — عائله ده چوجوقلره ملی تربیه ویرمک .

یکی یه تیشهن چوجوقلره داها والده قوجاغنده و عائله اوجاغنده
ملی تربیه ویرمک لازمدر . فقط معلوم اولدیغی اوزره ، بزده کی عائله لر
متجانس بر صورتده تشکل ایتمه شددر . یکی یه تیشهن نسله ویریله جک
ملی تربیه نک طرز لر یی دوشونورکن بو تشکل لری نظر اعتباره آلامز
لازمدر . بو خصوصده خاطره کله بیله ن شه مانی بوجه آتی چیزییورم .
هر نه قادر ملیت ، قان قارده شلیکندن زیاده حرث برلکنه استناد
ایتمکده ایسه ده بر مملکتده یه تیشهن ، عرق ومذهب اعتباریله مختلف
زمره لره منسوب اولان چوجوقلره ویریله جک ملی تربیه یی مذکور
زمره لره کوره آیری آیری دوشونمک مجبوری تی وارددر . عائلولی